

Usmernenie generálnej riaditeľky sekcie ochrany prírody a biodiverzity Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky k dokumentácii ochrany prírody a krajiny týkajúce sa vyhlasovania chránených území a programov starostlivosti

Určené: organizáciám ochrany prírody a krajiny

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“)

Sekcia ochrany prírody a biodiverzity

Číslo: 22800/2024

Bratislava, 8. apríla 2024

Vybavuje: Odbor ochrany prírody

Číslo telefónu: 02/5956 2242

Čl. 1

Všeobecné ustanovenia

1.1. Týmto metodickým pokynom ministerstvo pre organizácie ochrany prírody a krajiny (ďalej len „organizácia ochrany prírody“) určuje podrobnosti týkajúce sa:

- a) zapojenia verejnosti v procese prípravy a predrokovania dokumentácie ochrany prírody a krajiny pre vyhlasovanie chránených území (projekt ochrany, ktorého obsah je ustanovený v [prílohe č. 28](#) k vyhláške Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „[vyhláška č. 170/2021 Z. z.](#)“), ako aj programu starostlivosti o chránené územie, ktorého obsah je ustanovený v [prílohe č. 20](#) k vyhláške č. 170/2021 Z. z.);
- b) jednotlivých súčastí projektu ochrany a programu starostlivosti;
- c) hodnotenia plnenia opatrení ochrany a hodnotenia ich efektívnosti z hľadiska stanovených cieľov ochrany a prípadnej revízie programu starostlivosti o chránené územie.

1.2. Tento metodický pokyn neurčuje podrobnosti týkajúce sa povinností a postupov orgánov ochrany prírody v rámci procesu zverejnenia a následného prerokovania zámeru vyhlásiť chránené územie podľa § 50 ods. zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „[zákon č. 543/2002 Z. z.](#)“), resp. zverejnenia návrhu programu starostlivosti podľa § 54 ods. 20 zákona č. 543/2002 Z. z.

Podrobnosti pre organizáciu ochrany prírody k zapojeniu verejnosti v procese prípravy a predrokovania dokumentácie ochrany prírody a krajiny

Čl. 2

Participatívny prístup

2.1. Participatívny prístup je kľúčový pre zapojenie subjektov do zámerov ochrany prírody s cieľom zefektívniť celý proces, zlepšiť transparentnosť a spolupracovať na príprave dokumentácie ochrany prírody a na realizácii opatrení, ktoré z nej vyplývajú. Tento postup je základným predpokladom pre vybudovanie vzájomnej dôvery a súčinnosti, pre objasnenie záujmov ochrany prírody, pre predchádzanie vzniku konfliktov záujmov i pre ich riešenie a v neposlednom rade pre podporu a realizáciu opatrení v prospech zachovania prírodných hodnôt v území. Podrobnosti o participatívnom prístupe sú uvedené v nasledujúcich článkoch usmernenia.

2.2. Organizácia ochrany prírody je povinná pred vyhotovením dokumentácie ochrany prírody a v prípade zmien aj v priebehu vyhotovenia dokumentácie ochrany prírody predrokovat' s dotknutými subjektmi návrh vyhlásenia chráneného územia, resp. návrh programu starostlivosti. Ide o postup, ktorý predchádza prerokovaniu zámeru vyhlásiť chránené územie podľa § 50 ods. 4 zákona č. 543/2002 Z. z., resp. návrhu programu starostlivosti podľa § 54 ods. 20 zákona č. 543/2002 Z. z.

2.3. Organizácia ochrany prírody predrokovania zorganizuje s ohľadom na charakter daného chráneného územia a na doterajšiu komunikáciu s vlastníkmi a užívateľmi v území. Zvolenie čo najlepšieho zorganizovania predrokování organizácia ochrany prírody prekonzultuje s ministerstvom.

Príloha č. 5

2.4. Prípravné rokovania pozostávajú z úvodného informatívneho predrokovania, ktoré je otvorené pre všetky dotknuté subjekty (vlastníci aj užívatelia pozemkov), bez selekcie. Organizácia ochrany prírody je povinná informovať dotknuté subjekty prostredníctvom informácie zverejnenej na svojom webovom sídle alebo aj inou zaužívanou formou (napr. prostredníctvom písomnej pozvánky v prípade menšieho chráneného územia, kde je počet subjektov rádovo v desiatkach) o plánovanom vyhlásení či zmene chráneného územia (s porovnaním oproti súčasnému stavu a náležitým, a zrozumiteľným odôvodnením zmien, predovšetkým hranice, stupňov ochrany, predmetov ochrany). Okrem mapových podkladov môže byť súčasťou informácie aj zoznam všetkých parciel identifikovaných podľa aktuálneho stavu registra „C“ aj registra „E“ katastra nehnuteľností s vyznačením parciel, na ktorých sa navrhuje zmena. V prípade zámeru na zmenu rozsiahleho územia (napr. národný park, chránená krajinná oblasť) môže byť alternatívou zverejnenie len tých parciel, na ktorých sa navrhuje zmena, ako doplnok k mapovým podkladom. Príprave podkladov je potrebné venovať pozornosť, aby údaje boli aktuálne a zohľadňovali o. i. schválenú územno-plánovacia dokumentáciu obcí, nadväzovali na už dohodnuté spoločné stratégie, napr. usmernenia návštevnosti a pod. Súčasťou informácie je termín a miesto úvodného predrokovania a termín na podanie pripomienok, ktorý môže byť aj po termíne úvodného predrokovania a ktorý zohľadňuje osobitnú komunikáciu s kľúčovými (rozhodujúcimi) užívateľmi (obhospodarovateľmi) pozemkov.

2.5. Kľúčové subjekty, ktoré sú návrhom dotknuté, identifikuje organizácia ochrany prírody pred predrokováním. Ide najmä o užívateľov pozemkov (napr. tých, ktorí obhospodarujú min. 100 ha alebo min. 10 % podiel výmery chráneného územia), s ktorými prebieha aj osobitná komunikácia (osobne, písomne, telefonicky, e-mailom) so zameraním na témy, ktoré sú pre tieto subjekty relevantné. Kritériom pre identifikáciu kľúčových subjektov je aj to, či obhospodarujú najdôležitejšie časti chráneného územia (napr. zvlášť cenné alebo citlivé biotopy) alebo to, či ide o vopred známe mienkotvorné subjekty (napr. samospráva). V prípade štátnych subjektov prebieha priama komunikácia vždy bez ohľadu na obhospodarovanú výmeru. Predrokovanie s týmito kľúčovými subjektmi je (kvôli často odlišným témam alebo špecifickým lokalitám) realizované samostatne, pričom zo stretnutí sa vyhotovuje písomný záznam so závermi predrokovania, ktorý podpisuje zodpovedný zástupca organizácie ochrany prírody.

2.6. Pre ostatných užívateľov a vlastníkov pozemkov organizácia ochrany prírody zorganizuje úvodné informatívne predrokovanie podľa bodu 2.4., kde predstaví návrh vyhlásenia chráneného územia a prerokuje doručené pripomienky. Dotknuté subjekty môžu určiť zástupcu, ktorý bude zastrešovať komunikáciu medzi nimi a odbornou organizáciou ochrany prírody, resp. neskôr aj okresným úradom, ako orgánom ochrany prírody. Obojstranne akceptované pripomienky, ktoré sú v súlade s cieľmi ochrany chráneného územia, je organizácia ochrany prírody povinná zapracovať ešte pred zaslaním zámeru vyhlásenia chráneného územia alebo jeho zmeny okresnému úradu podľa § 50 zákona č. 543/2002 Z. z. V prípadoch nesúhlasných stanovísk alebo neakceptovania navrhovaných opatrení zo strany subjektov je potrebné proces negociácie realizovať aj viackrokovovo, najmä v prípadoch, kedy je predpoklad odborného konsenzu. Neúspešné výsledky predrokovania je potrebné vyhodnotiť so zdôvodnením vo vzťahu ku konkrétnym predmetom (cieľom) ochrany daného chráneného územia.

2.7. Ak organizácia ochrany prírody má iný dlhodobý a úspešný postup komunikácie s dotknutými subjektmi, ktorého výsledkom je zabezpečenie ochrany druhov a biotopov v súčinnosti so subjektmi, je potrebné v tomto zaužívanom postupe pokračovať. Výsledkom tohto postupu musí byť písomný záznam z predrokovania a zdokumentovanie vzájomnej komunikácie a súčinnosti. Tento postup nahrádza postup uvedený v bodoch 2.4. - 2.6.

2.8. Po ukončení predrokovania, v lehote do 14 dní, organizácia ochrany prírody informuje ministerstvo. Táto informácia obsahuje časový prehľad predrokovania a ich výsledky (súhlas, nesúhlas, finančné požiadavky ai.), ako aj predpokladaný termín predloženia zámeru na okresný úrad v sídle kraja.

2.9. Rovnaký postup sa vzťahuje aj na návrh programu starostlivosti o chránené územie, pri ktorom je nevyhnutné, aby návrh opatrení programu starostlivosti bol pred prerokovaním podľa § 54 zákona č. 543/2002 Z. z. nielen odkomunikovaný s dotknutými subjektmi, ale aby predovšetkým návrhy opatrení boli pripravované v súčinnosti s nimi. Organizácia ochrany prírody spracuje súhrn programu starostlivosti, ktorý bude obsahovať predovšetkým základné údaje o vymedzení chráneného územia,

Príloha č. 5

ekologicko-funkčných priestoroch (EFP), predmetoch, cieľoch a opatreniach ochrany a zmenách, ktoré sa oproti súčasnému stavu navrhujú, spolu so zrozumiteľným odôvodnením.

2.10. Organizácia ochrany prírody po prvom predrokovani navrhovaných opatrení s dotknutými subjektmi, zašle pripravený návrh programu starostlivosti územia, ktoré je zároveň územím sústavy Natura 2000 na kontrolu na riaditeľstvo ŠOP SR (na skontrolovanie toho, či sú rešpektované požiadavky Európskej komisie na program starostlivosti). V prípade zmien organizácia ochrany prírody návrh programu starostlivosti opätovne predrokuje s dotknutými subjektmi za účelom overenia si skutočnosti, či navrhované znenie je v súlade s návrhom opatrení, ktoré boli pripravované v súčinnosti s nimi. Po ukončení predrokovani sa postupuje podľa bodu 2.8.

Podrobnosti pre organizáciu ochrany prírody pri vypracúvaní dokumentácie ochrany prírody a krajiny

Čl. 3

Základné údaje o území

3.1. V prvej kapitole projektu ochrany, ako aj programu starostlivosti, je v podkapitole č. 1.3. „Prekryv s inými chránenými územiami a územiami medzinárodného významu“ potrebné uvádzať navrhované aj aktuálne platné stupne ochrany a ak dochádza k zmene hranice alebo stupňa ochrany, doplniť mapovú prílohu, z ktorej sú zmeny zrejmé, prípadne viac mapových príloh, ktoré budú súčasťou kapitoly č. 6. „Prílohy“.

3.2. V podkapitole č. 1.5 „Vymedzenie chráneného územia a jeho ochranného pásma (dotknuté územnosprávne jednotky – kraj, okres, obec, katastrálne územie, dotknuté lesné celky)“ je potrebné uviesť aj tabuľkový prehľad výmer podľa druhu pozemkov vedených v registri „C“ katastra nehnuteľností a súčasne podľa formy vlastníctva (štátne, súkromné, obecné, cirkevné a pod.). Na parcelách registra „C“ katastra nehnuteľností, ktoré sú bez založeného listu vlastníctva, sa forma vlastníctva určí z registra „E“ katastra nehnuteľností. V prípade rozsiahlych území, kde by toto určenie bolo rozsahom prác neprimerane zložité, sa v tabuľkovom prehľade uvedie výmera takýchto pozemkov ako „Bez založeného listu vlastníctva v KN-C“. K týmto štatistickým prehľadom je potrebné vytvoriť mapové podklady, ktoré budú súčasťou kapitoly č. 6. „Prílohy“.

3.3. Obdobie trvania programu starostlivosti je potrebné stanoviť efektívne a v závislosti od daného chráneného územia a predmetov jeho ochrany. Uprednostňuje sa obdobie platnosti na 10 rokov, resp. 20 alebo 30 rokov s prehodením a možnosťou aktualizácie. Na 10 rokov sa vypracúvajú programy starostlivosti o národné parky a chránené krajinné oblasti. Pri ostatných chránených územiach je potrebné zvážiť dynamiku zmien predmetu ochrany a daného chráneného územia. Ak je starostlivosť dobre nastavená a dlhodobo ustálená a predmet ochrany dlhodobo v priaznivom stave bez zmien, je vhodnejšie zvoliť dlhší časový rámec platnosti programu starostlivosti - nad 10 rokov.

Čl. 4

Predmet ochrany

4.1. V druhej kapitole projektu ochrany, resp. programu starostlivosti, je v podkapitole č. 2.1. „Vymedzenie predmetu ochrany a odôvodnenie ochrany“, resp. č. 2.1. „Vymedzenie predmetu ochrany“ dôležité identifikovať predmety ochrany nachádzajúce sa v danom území (predovšetkým biotopy európskeho či národného významu, biotopy druhov európskeho či národného významu podľa platného znenia príloh k vyhláške č. 170/2021 Z. z. alebo iné prírodné hodnoty (napr. krasové javy, historické štruktúry krajiny). V prípade biotopov a druhov európskeho významu, vrátane vtáctva, sú predmety ochrany určené hlavne podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 451/2023 Z. z., ktorým sa ustanovuje národný zoznam území európskeho významu a príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorými boli vyhlásené chránené vtáčie územia v prekryve s daným chráneným územím. V prípade biotopov a biotopov druhov národného významu je potrebné uvádzať ako predmety ochrany tie, ktoré sú pre dané územie reprezentatívne a ich zaradenie ako predmet ochrany je relevantné.

Príloha č. 5

4.2. Odôvodnením ochrany sa rozumie, napr. informácia o jedinečnosti predmetov ochrany, resp. o prínose chráneného územia pre ich zachovanie v priaznivom stave, napr. v rámci Slovenska. Tu je potrebné uviesť zrozumiteľnou formou súhrn z výsledkov monitoringu, mapovania či iných výskumov v území, ak boli realizované.

4.3. V podkapitole č. 2.2. „*Zhodnotenie stavu predmetu ochrany a stanovenie cieľov ochrany*“, resp. č. 2.2. „*Zhodnotenie stavu predmetu ochrany*“ je žiaduce identifikovať súčasný stav predmetov ochrany v rámci chráneného územia (kde sa vyskytujú, na akej výmere, v akých početnostiach, kde sú v priaznivom stave – aká bola ich starostlivosť a kde sú v stave nepriaznivom, vrátane konkretizovania skutočností, prečo je ich stav nepriaznivý). Ak pre niektoré predmety ochrany tieto poznatky nie sú k dispozícii, je potrebné to uviesť a získanie týchto poznatkov je potrebné zaradiť medzi opatrenia pre nasledujúce obdobie.

4.4. V podkapitole programu starostlivosti č. 2.3. „*Faktory ovplyvňujúce stav predmetu ochrany*“ je potrebná identifikácia rizikových faktorov, vrátane informácie, či ide o faktory, ktoré je možné programom starostlivosti ovplyvniť, či zmierniť alebo iné faktory (napr. zmena klímy a s tým spojený nedostatok zrážok). V závislosti od počtu predmetov ochrany a špecifik chráneného územia je možné tieto faktory spojiť so zhodnotením stavu, a to v záujme sprehľadnenia informácie. V prípade desiatok predmetov ochrany je možné rizikové faktory špecifikovať podľa jednotlivých typov stanovišť, kde sa druhy vyskytujú (napr. rizikové faktory negatívne ovplyvňujúce rašeliniská, vlhké lúky, suchomilné spoločenstvá, lesy rôznych typov).

4.5. Zapojenie subjektov je vítané predovšetkým v prípade, ak majú poznatky o predmetoch ochrany a ich rozšírení.

Čl. 5

Ciele ochrany a opatrenia na ich dosiahnutie

5.1. Ciele ochrany sú v projekte ochrany definované v podkapitole č. 2.2. „*Zhodnotenie stavu predmetu ochrany a stanovenie cieľov ochrany*“, v programe starostlivosti v podkapitole č. 3.1. „*Stanovenie cieľov ochrany*“. V prípade prekryvu s územím európskeho významu alebo chráneným vtáčím územím je nevyhnutné uvádzať ciele ochrany pre každý biotop európskeho významu, resp. druh európskeho významu alebo vtáčí druh, ktoré už boli pre tieto územia spracované a ktoré sú dostupné (pri jednotlivých územiach európskeho významu alebo chránených vtáčích územiach) na webovom portáli Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky (ŠOP SR), v časti Natura 2000, resp. ministerstva. V prípade rozsiahlych chránených území s desiatkami predmetov ochrany je prehľadnejšie tabuľky cieľov pre jednotlivé predmety ochrany uviesť do prílohy projektu ochrany a programu starostlivosti. Pre ostatné predmety ochrany (druhy a biotopy národného významu) sa definujú ciele ochrany osobitne so zameraním na zachovanie alebo zlepšenie jeho stavu na konkrétnej výmere a pri druhoch aj v konkrétnej početnosti populácie.

5.2. Zároveň je potrebné doplniť pre daný biotop či druh európskeho významu informáciu, aký je jeho súčasný a cieľový stav na národnej (biogeografickej) úrovni (podľa prílohy č. 1 Prioritného akčného rámca pre sústavu Natura 2000 v Slovenskej republike podľa článku 8 smernice o biotopoch vo viacročnom finančnom rámci na roky 2021 – 2027¹, t. j. či je cieľom dosiahnuť zlepšenie alebo zachovanie stavu.

5.3. Organizácia ochrany prírody prípadné potreby zmien v cieľoch ochrany konzultuje s riaditeľstvom ŠOP SR, ktoré následne zmeny v definovaní cieľov ochrany pre územia európskeho významu alebo chránené vtáčie územia, ktoré sú potvrdené terénnym mapovaním, zverejní aj na vyššie uvedenom webovom portáli ŠOP SR.

---

¹ <https://www.minzp.sk/natura2000/prioritny-akcny-ramec-financovania-natura-2000-slovenskej-republike/>

Príloha č. 5

5.4. V podkapitole programu starostlivosti č. 3.2. „*Zásady a regulatívy hospodárskeho, rekreačného a iného využívania územia*“ je potrebné uviesť jednoznačne rámec pre využívanie chráneného územia z hľadiska jednotlivých ekonomických činností, ktorý je podstatnou informáciou pre zainteresované subjekty. V týchto podkapitolách je potrebné uviesť, či dôjde k zmene oproti súčasnému využívaniu a ak áno, tak uviesť ako (napr. navrhovanou zmenou stupňa ochrany alebo nastavením nových opatrení). V tejto kapitole je uvedený aj súhrn súladu hospodárskeho, rekreačného a iného využitia územia s cieľmi ochrany. Ide najmä o územné plány obcí, programy starostlivosti o lesy pre jednotlivé lesné celky, plány manažmentu povodí a oprávnenosť, resp. využívanie podpory spoločnej poľnohospodárskej politiky. Organizácia ochrany prírody uvedie konkrétne kroky pre prípady, kde je nesúlad a navrhne možné riešenie (napr. úpravu alebo zmenu programu starostlivosti o lesy podľa § 43 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov).

5.5. V predmetnej kapitole sa uvádzajú informácie o rozčlenení územia na EFP a zóny, ak je to relevantné. Pre každý vyčlenený EFP je potrebné zadefinovať jeho vymedzenie, výmery biotopov, ktorých sa týka a zadefinovať rámce využívania územia z pohľadu ochrany prírody. Zároveň v prípade prekryvu s územiaми európskeho významu je potrebné vychádzať z dokumentácie vypracovanej podľa § 54 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. - zásady starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu, ktorá bola schválená na úrovni ministerstva v marci 2022 (resp. z jej prípadnej aktualizácie), ktoré sú pre dané územie a platné stupne ochrany relevantné. Zásady starostlivosti je nevyhnutné primerane uplatniť pre dané chránené územie s prihliadnutím na ciele ochrany pre jednotlivé typy biotopov a biotopy druhov. Je nevyhnutné vziať do úvahy technicko-ekonomické možnosti užívateľov realizovať navrhovanú starostlivosť, resp. v prípade potreby odporučiť zmluvnú starostlivosť.

5.6. Podkapitola programu starostlivosti č. 3.3. „*Opatrenia na dosiahnutie cieľov ochrany, harmonogram a merateľné indikátory ich plnenia, subjekt zodpovedný za ich plnenie*“ je časťou programu starostlivosti, ktorá je kľúčová pre dotknuté subjekty, preto je dôležitá ich aktívna účasť pri nastavení opatrení ochrany ako aj pri následnej realizácii.

5.7. Opatrenia ochrany prírody je potrebné stanoviť pre jednotlivé predmety ochrany, kde je to vhodné, zoskupiť ich podľa EFP alebo v členení na lesné, nelesné či vodné biotopy a druhy, ktoré si vyžadujú rovnaký režim obhospodarovania. Pri formulácii opatrení je nevyhnutné, aby boli konkrétne a s merateľnými indikátormi, a aby nadväzovali na ciele ochrany. Kvôli prehľadnosti sú opatrenia spracované do tabuľky. V nej musia byť uvedené informácie, čo presne sa má v území realizovať (opis opatrenia) a v ktorej časti územia (napr. konkretizácia JPRL, EFP, akým spôsobom, na akých výmerách, v akých časových intervaloch) a tiež, kto je za opatrenie zodpovedný, resp. oprávnený činnosť vykonávať. Navrhované opatrenia sú uvedené aj v mapových prílohách. Rovnako ako v podkapitole č. 3.2. programu starostlivosti v prípade prekryvu s územiaми európskeho významu aj navrhované opatrenia ochrany prírody vychádzajú z dokumentácie zásady starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu, ktorá bola schválená na úrovni ministerstva v marci 2022 (resp. z jej prípadnej aktualizácie).

5.8. Ak je program starostlivosti spracovaný pre územia európskeho významu a súčasne pre národný park, či iné chránené územia v prekryve, je potrebné opatrenia ochrany prírody osobitne špecifikovať pre každé územie európskeho významu (v rámci tabuľky uvedenej v bode 5.7, ak je to možné, napr. cez poznámku, že sa dané opatrenie týka konkrétnych biotopov alebo biotopov druhov vo všetkých/konkrétnych územiach európskeho významu). Rovnako je nevyhnutné opatrenia vymedziť pre každé územie európskeho významu osobitne aj na mapách.

5.9. V prípade, že pre niektoré predmety ochrany sú spracované programy záchrany, je potrebné ich opatrenia premietnuť do programu starostlivosti o dané chránené územia.

5.10. Opatrenia ochrany sú prednostne zamerané na splnenie cieľov ochrany. Zároveň sa navrhujú aj opatrenia pre monitoring alebo iné zlepšenie poznatkov o predmetoch ochrany, ako aj opatrenia zamerané na zvyšovanie informovanosti verejnosti o hodnotách územia a kde je vhodné aj opatrenia na podporu turistickej a inej návštevnickej infraštruktúry. Z dokumentácie musí byť zrejmé, aké sú prírodné hodnoty daného chráneného územia a ako je plánovaná starostlivosť o ne v spolupráci s dotknutými subjektmi.

Príloha č. 5

Dôležitou súčasťou podkapitoly je aj určenie rizík, ktoré sú identifikované v danom území, pre plnenie jednotlivých opatrení, napr. pokračovanie kosenia alebo spásania travinných biotopov, nerealizovanie niektorých opatrení, ak nebudú získané dodatočné finančné prostriedky.

5.11. V úvode podkapitoly projektu ochrany č. 2.2. „*Zhodnotenie stavu predmetu ochrany a stanovenie cieľov ochrany*“, v programe starostlivosti v podkapitole č. 3.1. „*Stanovenie cieľov ochrany*“ organizácia ochrany prírody doplní dlhodobé ciele a víziu vyhlásenia chráneného územia a programu starostlivosti. Jej účelom je zrozumiteľne objasniť, čo je pre predmety ochrany v území žiaduce zabezpečiť, ako a s kým túto víziu plánuje realizovať a prípadné prínosy pre región.

Čl. 6

Financovanie a vyhodnocovanie opatrení

6.1. V štvrtej kapitole programu starostlivosti je potrebné čo najreálnejšie určiť predpokladanú výšku a zdroje financovania opatrení ochrany. V podkapitole č. 4.1. „*Odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonanie opatrení a zdroje financovania*“ odborná organizácia ochrany prírody, v súčinnosti s dotknutými subjektmi, nastaví hodnoty podľa objektívnych zdrojov (napr. podpory opatrení ochrany zo zdrojov EÚ, priznaných náhrad za obmedzenie bežného obhospodarovania) a skúseností z daného územia (cenníky). Odhad finančných prostriedkov sa vypracováva pre každé opatrenie stanovené v programe starostlivosti individuálne a fázuje sa po jednotlivých rokoch trvania programu starostlivosti. Organizácia ochrany prírody vychádza z prehľadu finančných nástrojov, ktoré priebežne aktualizuje ministerstvo.

6.2. V podkapitole č. 4.2. „*Spôsob vyhodnocovania programu starostlivosti*“ je určený spôsob, ako sa bude sledovať plnenie programu starostlivosti, resp. plnenie jeho opatrení a ich efektívnosť. Pre jednoznačnosť a prehľadnosť sa odporúča vytvoriť tabuľku s uvedením termínov. Efektívnosť pre naplnenie cieľov ochrany pre jednotlivé biotopy a druhy sa overuje monitoringom biotopu či druhu. Za účelom zistenia podkladov pre vyhodnotenie efektívnosti programu starostlivosti je potrebné v rámci opatrení stanoviť systém priebežných kontrol, stanoviť lokality, na ktorých budú založené monitorovacie plochy (ak v súčasnosti nie je v danom území nastavený monitoring na existujúcich trvalých monitorovacích lokalitách) na zisťovanie stavu predmetov ochrany a vyhodnotenie, či realizované opatrenia majú pozitívny, neutrálny príp. negatívny vplyv na predmety ochrany územia. Odporúča sa stanoviť frekvenciu zisťovania údajov a spôsob ich evidencie a vyhodnotenia.

6.3. Príslušná organizácia ochrany prírody je povinná v 5-ročnom intervale vypracovať vyhodnotenie opatrení vrátane analýzy efektívnosti nastavenia opatrení. V prípade zistenia negatívneho výsledku je organizácia ochrany prírody, so zapojením dotknutých subjektov, povinná vypracovať nové opatrenia, ktoré spolu s vyhodnotením budú tvoriť prípadnú zmenu programu starostlivosti. Rovnako bude uplatnený participatívny postup podľa bodov 2.2. – 2.7.

6.4. Kontrola bude realizovaná komisiou, v ktorej budú zástupcovia dotknutých subjektov. Výstupom kontroly bude správa o vykonanej kontrole, ktorá bude odoslaná orgánu ochrany prírody, ktorý obstaráva, resp. schvaľuje program starostlivosti o chránené územie s prípadnými návrhmi na modifikáciu programu starostlivosti podľa výsledkov riešených aktivít. Pre národné parky, chránené vtáčie územia a chránené krajinné oblasti je týmto orgánom ministerstvo, pre ostatné chránené územia je ním okresný úrad v sídle kraja. Modifikácie budú považované za dodatky programu starostlivosti a po prerokovaní a schválení príslušným orgánom sa stanú integrálnou súčasťou programu starostlivosti. V prípade národných parkov, chránených vtáčích území a chránených krajinných oblastí je potrebné zmeny predložiť na rokovanie vlády Slovenskej republiky.

Čl. 7

Použitie podklady a zdroje informácií

Príloha č. 5

7.1. Organizácia ochrany prírody uvedie zoznam všetkých podkladov, ktoré boli použité pri príprave dokumentácie ochrany prírody. Použité publikácie sa uvádzajú v zvyčajne využívanej citácii publikácií. Iné zdroje podkladov sú spracované ako zoznam využitých zdrojov rozdelený podľa typov (napr. správy z výskumov, zoznam využitých databáz, zoznam použitých webových stránok), kde je možné s odkazom na webové sídlo.

Čl. 8 Prílohy

8.1. V súlade s bodom 3.1 je potrebné do príloh zaradiť mapu s aktuálne platnými stupňami ochrany a súčasne vytvoriť mapu s vyznačením zmeny stupňa ochrany mapu s porovnaním zmien, ak je vhodné. Tieto, ako aj ďalšie mapy, uvedené napr. v bodoch 3.2., 5.7. a 5.8., musia byť spracované podrobne a konkrétne s využitím takých podkladov, aby boli prehľadné aj pre užívateľov pozemkov. Mapy napr. majú obsahovať aj označenie sídiel, či vodných tokov a majú byť štandardizované. Opatrenia navrhované v programe starostlivosti musia byť jednoznačne mapovo zobrazené. V prípade potreby sa odporúča vytvorenie súboru niekoľkých mapových podkladov, ak nepostačuje z hľadiska prehľadu (napr. pri väčších územiach) jedna prehľadná mapa zobrazujúca celé územie, resp. kde je potrebné odlišiť opatrenia ochrany pre jednotlivé územia európskeho významu.

Čl. 9 Účinnosť

Toto usmernenie nadobúda účinnosť dňom jeho vydania.

V Bratislave dňa 8. apríla 2024

Ing. Vladimíra Fabriciusová, PhD.
poverená generálna riaditeľka sekcie
ochrany prírody a biodiverzity
Ministerstva životného prostredia
Slovenskej republiky